

**Zápisnica z rozhodovania Súdnej rady Slovenskej republiky mimo zasadnutia
13. augusta 2024**

- 1) Marcela Kosová, predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky
- 2) Ayşe Pružinec Eren, podpredsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky
- 3) Peter Bebej
- 4) Martin Bezák
- 5) Zuzana Čížová
- 6) Peter Farkaš
- 7) Marián Fečík
- 8) Ján Gandžala
- 9) Magdaléna Hromcová
- 10) Dana Jelinková Dudzíková
- 11) Ludmila Joanidisová
- 12) Jaroslav Klátik
- 13) Adrián Kucek
- 14) Ľuboš Kunay
- 15) Martin Puchalla
- 16) Peter Šamko

Predseda Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „súdna rada“) požiadala dňa 12. augusta 2024 pod číslom CR-1321/2024-4710 členov súdnej rady o hlasovanie mimo zasadnutia podľa § 6 ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v spojení s článkom XVI odsek 1 Rokovacieho poriadku Súdnej rady Slovenskej republiky v súvislosti so žiadosťou ministra spravodlivosti Slovenskej republiky.

Listom zo dňa 5. augusta 2024 požiadal minister spravodlivosti Slovenskej republiky Boris Susko o poskytnutie súčinnosti pri príprave oficiálnej reakcie vlády Slovenskej republiky na Správu o právnom štáte 2024 so zameraním sa na Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku; najmä k častiam týkajúcich sa nezávislosti členov súdnej rady a trestného činu ohýbania práva (časť I – justičný systém).

K žiadosti predsedníčky súdnej rady o hlasovanie mimo zasadnutia bol pripojený návrh uznesenia v zmysle článku XVI ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdnej rady Slovenskej republiky a hlasovací hárok.

O návrhu uznesenia hlasovalo 14 členov Súdnej rady Slovenskej republiky.

Hlasovanie: *K žiadosti o poskytnutie súčinnosti pri príprave oficiálnej reakcie vlády Slovenskej republiky na Správu o právnom štáte 2024 so zameraním sa na Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku*

ZA: 13

PROTI: 0

ZDRŽAL SA: 1

NEHLASOVAL: 2

Hlasovací hárok:

		K žiadosti o poskytnutie súčinnosti pri príprave oficiálnej reakcie vlády Slovenskej republiky na Správu o právnom štáte 2024 so zameraním sa na Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku		
		ZA	PROTI	ZDRŽAL SA
1	Marcela Kosová	X		
2	Ayşe Pružinec Eren	X		
3	Peter Bebej			X
4	Martin Bezák	X		
5	Zuzana Čížová	X		
6	Peter Farkaš	X		
7	Marián Fečík	X		
8	Ján Gandžala	X		
9	Magdaléna Hromcová	X		
10	Dana Jelinková Dudzíková	nesúhlasí s hlasovaním per rollam		
11	Ludmila Joanidisová	X		
12	Jaroslav Klátik	X		
13	Adrián Kucek	X		
14	Ľuboš Kunay	X		
15	Martin Puchalla	X		
16	Peter Šamko	nesúhlasí s obsahom stanoviska		
SPOLU		13	0	1

Uznesenie č. 271/2024

Súdna rada Slovenskej republiky **A. b e r i e n a v e d o m i e** žiadosť ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o súčinnosť pri príprave oficiálnej reakcie vlády Slovenskej republiky na Správu o právnom štáte 2024 so zameraním sa na Kapitolu o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku v nadväznosti na prijaté uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 459 z 5. augusta 2024. **B. s c h v a ľ u j e s t a n o v i s k o**, ktoré tvorí prílohu tohto uznesenia.

**Stanovisko Súdnej rady Slovenskej republiky k Správe o právnom štáte 2024, časť
I – justičný systém (nezávislosť členov súdnej rady a trestný čin ohýbania práva)**

Nezávislosť členov súdnej rady

- Možnosť odvolať kedykoľvek členov súdnej rady bola prijatá **ústavným zákonom č. 422 zo dňa 9. decembra 2020**, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.
- Možnosť odvolať členov súdnej rady bola zakotvená aj do roku 2018.
- Ústavný súd Slovenskej republiky túto možnosť prakticky zrušil (PLz. ÚS 2/2018).
- Toto rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo kritizované verejne aj bývalým predsedom súdnej rady Jánom Mazákom /pred jeho zvolením za člena súdnej rady v apríli 2020/, ktorý v autorskom článku v denníku POSTOJ dňa **23. marca 2020** pod názvom „Ústavný súd bráni odvolaniu členov súdnej rady. V rozpore s ústavou“ napísal:

„Účel sporného stanoviska je nad slnko jasný. Končiaca koalícia, najmä však SMER-SD, nechceli stratiť kontrolu nad najvyšším orgánom štátnej správy súdnictva. Preto motivovali (neviem ako, ale určite k tomu došlo tak, ako napríklad vo veci nevymenovaného kandidáta na generálneho prokurátora) väčšinu pléna ústavného súdu (dvaja sudcovia pripojili svoj dissent) na to, aby rozhodla, že člena súdnej rady nie je možné odvolať v priebehu jeho 5-ročného funkčného obdobia orgánom, ktorý ho na tento post nominoval, lebo len tak sa zaručí jeho základné právo podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.“

„Ako teda vnímať stav nastolený protiústavným rozhodnutím? Existuje spôsob, ako sa brániť zjavnému prekročeniu právomoci ústavného súdu napriek tomu, že pod uznesením sa nachádza poučenie o neprípustnosti žiadneho opravného prostriedku? Sú oprávnené obavy novej vládnej garnitúry z odvolania členov súdnej rady ustanovených do funkcií predošlým parlamentom a vládou P. Pellegriniho? Neobávam sa, že noví vládcovia by takto konali v každom prípade, v ktorom by im rozhodnutie ústavného súdu nekonvenovalo a nehodilo by sa im do politických vzťahov. Skôr sa nazdávam, že **razantný postup vo veci členov súdnej rady zabetónovaných v ich funkciách nelegitímny uznesením pléna ústavného súdu by bol iba silným signálom. Potvrdením toho, že v krajine vládne ten, kto vyhral voľby a nie ten, kto v roku 2018 dokázal presvedčiť väčšinu pléna ústavného súdu, aby v jeho prospech „zrušil“ časť ústavy s jediným účelom. Udržať si kontrolu nad súdnou radou a justíciou aj po strate moci.“**

„Budem napriek tomu, hoci nerád, trochu nápomocný aj pri zamýšľanom legislatívnom riešení. **Dalo by sa azda zvážiť vložiť do ústavy alebo do zákona o súdnej rade „doplnok“: Prezident, národná rada a vláda môžu odvolať člena súdnej rady**

kedykoľvek aj pred uplynutím jeho funkčného obdobia. Považoval by som to však za ústupok voči ústavnému súdu a jeho hrubému prekročeniu vlastných kompetencií.“

- Koaličná väčšina v decembri 2020 zareagovala zmenou ústavy ústavným zákonom č. 422 zo dňa 9. decembra 2020, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, a to zakotvením možnosti „kedykoľvek“ odvolať členov súdnej rady, čo je explicitne uvedené v texte zmeny ústavy. Ide pritom o akýsi návrat k pôvodnému stavu, ktorý v minulosti využil aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska v roku 2014 odvolaním členov súdnej rady vymenovaných predchádzajúcim prezidentom.
- Rovnaká zmena ústavy zároveň zakázala ústavnému súdu rozhodovať o súlade ústavného zákona s ústavou. V čl. 125 ods. 4 sa na konci pripojila táto veta: **„Ústavný súd nerozhoduje ani o súlade ústavného zákona s ústavou.“**
- Ústavný súd SR uznesením PL. ÚS 12/2022 z 12.10.2022 k namietanému nesúladu čl. I bodu 21 justičnej novely ústavy, prostredníctvom ktorého sa čl. 141a ods. 5 ústavy doplnil o druhú vetu, ktorá znie **„Predsedu, podpredsedu a člena Súdnej rady Slovenskej republiky možno pred uplynutím ich funkčného obdobia kedykoľvek odvolať“**, s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy vyslovil, že

„Aj vo vzťahu k napadnutému ustanoveniu druhej vety čl. 141a ods. 5 ústavy ústavný súd, poukazujúc na bod 57 tohto uznesenia, konštatuje, že **žiadne ustanovenie ústavy týkajúce sa kreovania súdnej rady netvorí súčasť materiálneho jadra ústavy**, pričom táto skutočnosť sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie aj tejto časti návrhu skupiny poslancov pre nedostatok právomoci ústavného súdu.“

Napriek nemožnosti ústavného súdu rozhodovať o súlade ústavného zákona s ústavou, nad rámec tohto záveru ústavný súd konštatuje, že „aj v pôvodnom texte čl. 141a ods. 1 ústavy sa výslovne ustanovovalo oprávnenie sudcov, národnej rady, prezidenta a vlády odvolávať nimi ustanovených členov súdnej rady z funkcie pred skončením ich funkčného obdobia, pričom napadnuté ustanovenie justičnej novely ústavy túto skutočnosť v záujme nastolenia právnej istoty len akcentuje slovným spojením „... kedykoľvek pred uplynutím ich funkčného obdobia“. Ústavný súd považuje za neodôvodnenú obavu navrhovateľov založenú na tvrdení, že zvýraznením oprávnenia odvolávať členov súdnej rady kedykoľvek v priebehu ich funkčného obdobia ústavodarca zavádza neakceptovateľnú ingerenciu výkonnej i zákonodarnej moci do chodu nezávislej súdnej moci, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že polovicu členov súdnej rady tvorenú sudcami budú môcť odvolať z funkcie (napr. z dôvodu straty dôvery) len sudcovia, t. j. **vplyv orgánov zákonodarnej a výkonnej moci sa napadnutým ustanovením druhej vety čl. 141a ods. 5 ústavy na fungovanie súdnej rady nijakým spôsobom nezvyšuje.** Navyše, ústavný súd poznamenáva, že súdnu radu bez ohľadu na skutočnosť, že jej ústavná úprava je lokalizovaná do VII. hlavy ústavy označenej nadpisom „Súdna moc“, nemožno považovať za štandardný orgán súdnej moci, keďže nedisponuje sudcovskou právomocou.“

Ohýbanie práva

- Súdna rada uzneseniami č. NZ 3/2024 zo dňa 28.05.2024 a č. NZ 6/2024 zo dňa 07.06.2024 vyslovila hlasmi všetkých prítomných členov, teda aj hlasmi nominantov bývalej prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej, nesúhlas s trestným stíhaním troch sudkýň pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.
- Ku konštatovaniu EK, že „Okrem toho novela Trestného poriadku v kontexte novely Trestného poriadku a ďalších súvisiacich zákonov z 8. februára 2024 obmedzila právo sudcu požiadať súdnu radu o hlasovanie o zastavení trestného konania. Zatiaľ čo doteraz neexistovala žiadna lehota, teraz zákon predpokladá lehotu 60 dní od doručenia rozhodnutia o vznesení obvinenia“, uvádzame:

Podľa § 207a ods. 3 Trestného poriadku **/pred novelou/ mal sudca** obvinený pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona **právo písomne navrhnúť súdnej rade vyslovenie nesúhlasu** s trestným stíhaním sudcu pre tento trestný čin **až po právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia**.

Znenie tohto uznesenia **po novele dáva takéto právo sudcovi** síce v lehote do 60 dní, avšak **už od doručenia uznesenia o vznesení obvinenia alebo od doručenia oznámenia o zmene právnej kvalifikácie**.

Pôvodná práva úprava jednak odignorovala situácie, kedy došlo k vzneseniu obvinenia sudcovi pôvodne pre iný trestný čin a nepočítala so situáciu, kedy bude sudca stíhaný pre trestný čin ohýbania práva až po zmene právnej kvalifikácie. Vytvorila teda dve kategórie sudcov. Jedni by sa mohli obrátiť na súdnu radu a druhí nie. Zároveň je potrebné akcentovať, že boli prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia nadobudlo právoplatnosť po niekoľkých mesiacoch, počas ktorých mohol byť prípadne obvinený /sudca/ vo väzbe, a teda obrátiť by sa mohol na súdnu radu až po mnohých mesiacoch.

- Súdna rada Slovenskej republiky prijala dňa **16. februára 2023 uznesenie č. 63/2023 k trestnému činu ohýbania práva** podľa § 326a Trestného zákona a súvisiacich ustanovení, na ktoré vtedajšia vláda nijako nezareagovala:

„Súdna rada Slovenskej republiky po prerokovaní návrhu k trestnému činu ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona a súvisiacich ustanovení

A. predkladá na základe výsledkov rozpravy k bodu CR-829/2023 ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky **podnet v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov na vypustenie § 326a Trestného zákona;**

B. odporúča zaradenie navrhovanej legislatívnej zmeny uvedenej v bode A. do Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2023.“

Zapísala:
Anna Žabková